

AUÉ

SUPLEMENT SETMANAU DETH DIARI **A V U I**

DISSABTE
31 DE GER
DE 2004
N. 99

Eth conselhèr de Trabalh considèrè qu'Endesa aurie d'auer mès personal **Josep Maria Rañé visitèc ager era Val d'Aran e es installacions d'Arties a on se produsic era pana**



Eth conselhèr de Trabalh siguec rebut ena casa deth senhor d'Arròs peth Sindic d'Aran, Carlos Barrera

Redaccion
Arròs

Eth conselhèr de Trabalh e Indústrija dera Generalitat de Catalonha, Josep Maria Rañé, considèrè, dempús des explicacions des directius d'Endesa ager en Arties, qu'era companhia auie hèt es revisions e es mantenements corresponents enes dispositius a on s'originèc era pana. Eth director d'Endesa de Catalonha, Josep Rovira, hec es explics corresponents ar

eveniment amassa damb eth director dera companhia en Lhèida Asensio Martínez, e remerquèc que tot eth sistèma de proteccions actuèc ben e que de non auer estat atau aurièc auut un problèma plan dificil de

resòlver. "Es mantenements que mane era lei se heren. Es TI's non falhen jamès, an ua vida de dètz ans e aguest ei eth dusau viatge que s'espataquen en aguest periòde en tot er estat. Non ei normal", hec a saber Rovira ath

conselhèr Rañé. Eth titular de trabalh didèc qu'Endesa a temps entà allegar enquiath pròplèu 6 de hereuèr e que se se falhe en contra dera companhia aurà de pagar ua sancion de 120000 èuros que

non revertirà pas sus era Val d'Aran per'mor qu'ei recaudat peth tresor dera Generalitat. Rañé en cambi considerèc qu'era companhia electrica aurie de dispausar de mès personau en parçan e que se non ei atau e açò se tradusic en panes e efectes dirèctes sus eth

Rañé apòste per diversificar eth teishit economic d'Aran

consumidor, era obligacion de Trabalh ei sancionar. "Era empresa ei privada e a d'alistar aquerò que vò u hèr", didèc Rañé.

Eth conselhèr s'amassèc damb toti es membres deth Conselh en Arròs, signèc eth libre d'aur e anoncièc qu'era sua conselheria trabalharà entà diversificar eth teishit economic deth parçan e generar mès activitats economicques maugrat qu'ei plan dificil en un país com Aran. "Auem de crear naues indústrijs que siguen respectuosas damb eth miei ambient", didèc Rañé.

Aguesta setmana en

**Torisme Val d'Aran
participa ena Hèira
Internacionau de
Torisme**

**Joan Viladomat
prepausa daurir
era Tuca damb 24
milions d'euros**

Aran apòste per un creishement urbanistic entath Baish Aran

Eth Conselh tanben vòu qu'es municipis agen un modèl especiau entà hèr qu'es zònes antiques siguen tà pedanhs

Redaccion
Madrid

Eth Sindic d'Aran, Carlos Barrera, e eth director de Torisme Val d'Aran, Manèl Español, reiterèren dimèrcles en Fitur era apòsta per un creishement urbanistic dera Val d'Aran entath Baish Aran e defeneren

Torisme Val d'Aran presente ua naua linha de huelhetons

un modèl entàs municipis entà qu'es parts antiques siguen exclusives entà pedanhs en respectar as residents e non afectar-les en arren. Era representacion aranesa a participat aguesta setmana ena Hèira Internacional de Torisme mès importanta de tot er estat e damb sedença en Madrid que siguec inaugurada dimèrcles peth rei Joan

Carles. Torisme Val d'Aran a presentat en aguesta hèira un huelheton generic sus era Val d'Aran que servirà coma mòstra entà qu'era rèsta de huelhetons agen era madeisha linha. Er èster independent de

promocion toristica tanben hec a conèisher era Val d'Aran coma destinacion toristica esportiu de Catalonha atau com era Q de qualitat que ben lèu receberà era Oficina de Torisme de Vielha.



Torisme Val d'Aran se trapaue laguens deth stand de Torisme de Catalonha



OPINION

Maria Loïsa Paytubí Aparicio

CATEDRATICA DE DIBOISH E EXDECANA DETH COLLÈGI OFICIAU DE DOCTORS E LICENCIATS EN BÈRES ARTS E PROFESSORS DE DIBOISH DE CATALONHA

En defensa dera educacion integráu

Coma professionau dera educacion en tot mejançar er art, eth diboish e eth dessenh, des de hè 36 ans, sò professora de diboish en IES Ernest Lluch de Barcelona. Sò plan preocupada peth futur dera educacion des nòsti alumnes, gojats e gojates, joeni d'aué, responsables deth futur que se veirà força afectadi ena sua formacion integráu pera mancança des ensenhaments artisticos, visuaus e plasticos, segontes aquerò que projècte aplicar er actua Govèrn der Estat, e semble que damb era complicitat des govèrns autonomics. Tot açò pòt arribar a afec-

tar ara personalitat des actuaus escolans. Era sua formacion integráu, era imaginacion e liura creativitat an de besonh deth desvolopament contunhat de totes es sues capacitats, incluides es artistiques, autan es innates com es aprenudes. Aguest trabalh correspon as professionaus des Bères Arts, que tanplan que se premanissen autan en hons e era forma, coma

en mestièr e era pedagogia der art. Es fondaments basics dera pedagogia der art son eth desvolopament dera personalitat, era potenciacion dera creativitat, er aqueriment e foment der esperit critic envèrs er entorn e es manifestacions de tota classa. Sense anar mès luenh, serièm es madeishi se non auessen existit persones coma es pintors d'Altamira?

Sense es grani pintors des muraus romanics enes Pirenèus? Sense es mèstres e es talhèrs a on s'inièren Leonardo da Vinci e Miguel Angel, entre d'auí? Gessem deth 2003, an deth dessenh, e non pogui creir qu'ignoram un còp mès qu'es dessenhadors son artistes der art aplicat. Çò que vòlen implantar tamb era LOCE actua en Airau artistic, visua e plastic ei era pagalha, incomprendibla, antinaturau, psicologicament pernicioso, que se pòt considerar coma un sètge culturau, un còp de punh ara sensibilitat intima des valors personaus.



Brèus

Riu molèst per deishar dehòra a Vielha coma sedença deth Naut Pirenèu

Eth baile de Vielha, Joan Riu, a qualificat de manca d'educacion politica era designacion de Víctor Orrit, exalcalde de Tremp, coma nau sosdelegat deth govèrn en Alt Pirèneu e Aran. Riu se mostrèc cossent ena decision deth govèrn de nomenar a Orrit responsable d'aguesta sosdelegacion, mès considèrè qu'eth hèt d'èster un departament que depen de Governacion hè que força actuacions afècten dirèctament a Aran e pense qu'abantes se poirie auer consultat damb es institucions politiquas d'Aran.

Er alcalde deth cap-lòc aranés siguec mès contendent damb eth nomenament des localitats qu'auberjaràn es sedences dera sosdelegacion (Tremp, La Seu d'Urgell e Puigcerdà) en non contemplar-se Vielha enter eres. "Ei eth Naut Pirenèu e Aran, en cambi auram de desplaçar-mos tad aquestes localitats entà deféner es nòsti interessis", expliquèc Riu e higeç que pendent aguesti 23 ans non s'a hèt pro pedagogia sus eth hèt diferenciau d'Aran envèrs Catalonha. "Auem pensat tostemp en Conselh com un gran ajuntament e non coma eth govèrn d'un país. Non ac pòden entèner en Catalonha se non ac credem prumèr en Aran". Er alcalde Riu s'amassarà damb eth conselhèr de Governacion, Joan Carretero, entà expausar-li eth sòn desacòrd. "Jo pensaua qu'era sua sensibilitat pirenenca aurie dat a Vielha ua sedença, mès non se mos a dit arren abantes".



Servicis

CONSELH GENERAL	973 64 18 01
OFEA (FOMENT ARANÉS)	973 64 00 92
TORISME VAL D'ARAN	973 64 06 88
MOSSOS D'ESQUADRA	973 64 09 72

GUARDIA CIVIL	973 64 00 05
POMPIÈRS D'ARAN	973 64 00 80
ESPITAU VAL D'ARAN	973 64 00 06
BAQUEIRA BERET	973 63 90 00
BURÈU TORISME VIELHA	973 64 01 10
CORRÈUS	973 64 09 12

NOTARIA	973 64 00 10
RECAPTACION IMPÒSTI	973 64 02 78
MUSEU D'ARAN	973 64 18 15
AUÉ (REDACCION)	973 64 30 51
GREMI D'HOTALERIA	973 64 06 01
LORDÈRES	973 64 18 01

CASTIÈRO

CASTIÈRO

**Foment
apariarà era
N-230 ena
primauera**

Redaccion
VIELHA

Eth Ministèri de Foment a adjudicat ara empresa Sorigué es trabalhs de refòrc dera cauçada dera carretèra N-230 ath sòn pas pera Val d'Aran, dempús deth gran numerò de denòncies tramitades pes usatgèrs qu'en nombroses escadences an auut accidents.

En totau eth Ministèri aurà d'invertir 3,8 milions d'euros entà deishar en condicions eth

**Dues
redones
enes accèssi
tà Vilac e
Pònt d'Arròs**

tram que va des deth tunèl de Vielha enquiara termièra de Les. Eth Cap dera Demarcacion de Carretères der estat en Lhèida, Juan Antonio Romero, s'a entrevistat aguesta setmana damb eth Sindic d'Aran, Carlos Barrera, entà presentar es actuacions que s'amiaràn a tèrme e garantir qu'en moment qu'era meteorologia ac permite (ena primauera) s'entamenaràn es trabalhs. Peth moment es vesins d'Aran s'auràn de conformar damb er adobament provisionau dera via damb ciment e asfalt, ei a dider, curbir es deficiències existents enquia que se hèsque eth refòrc integrau. Barrera anoncièc que se bastiràn, damb aguesti trabalhs, dues redones enes accèssi de Vilac e Pònt d'Arròs.



Era Tuca vòu èster era solucion entara massificacion d'esquiaires en Aran

**Era prepausa de Joan Viladomat entà
daurir Tuca arrenh es 24 milions d'€**

**Er empresari andorran vòu qu'er accèss sigue per Betren
e damb tres telesères abilitar 30 quilomètres de pistes**

Redaccion
Vielha

Er empresari andorran Joan Viladomat prepausa ua inversion de 24 milions d'euros entà tornar a daurir era estacion iuernau de Tuca. En declaracions a un diari de Lhèida Viladomat ditz veir viabla e factibla era dubertura deth complexe validada per ua prepausa gestionada pera

consultora Alpha Corporate e qu'a estat enviada ar Ajuntament de Vielha e Mijaran. Er empresari andorran, que participe en projècte coma assessor en tèmes restacadi damb era nhèu, prepausa ua estacion damb un accèss principau tàs pistes pera localitat de Betren a trauers d'un telecabina. Un còp en pistes, se contemplarie ua prumèra fasa de tres telesères entà abilitar enter

25 e 30 quilomètres. Viladomat prepausa tanben bastir un restaurant e ua cafeteria ena còta 1700. Era naua Tuca aufrirà pistes de grana qualitat e de desparièrs nivèus de dificultat. Era pròplèu setmana er Ajuntament de Vielha e Mijaran s'amassarà damb totes es parts afectades pera possibla redubertura dera Tuca entà expausar es prepauses des cinc

empreses interessades ena metuda en foncionament deth complexe iuernal, enter eres ua empresa damb capitau soís, eth grop immobiliari Fadesa e es empresaris de Terrassa, Carlos Cánovas e Eusebio Gómez. Joan Viladomat, director de Pas de la Casa Grau Roig, includis ena sua prepausa aufrir activitats d'ostiu entà hèr-ne dera Tuca un autentic motor economic entath municipi.

ANDORRA

**Cinc pòdiums entath CAEI en
Trofèu celebrat en Pas de la Casa**

Redaccion
Pas de la Casa

Era equipa juvenila d'esquí aupin deth CAEI participèc era darrèra dimenjada ena estacion d'iuèrn andorran de Pas dera Casa en Trofèu Espòrts Ricard Tarré/Memorial Chichu Tauler. Es components deth club aranès heren un plan bon papèr en aguesta competicion, donques toti es que pugèren en pòdiu participaven per prumèr viatge

ena categoria juvenila. Un totau de 13 corredors, nau de Juvenils I e quate de Juvenils II, representèren ath CAEI e obtieren cinc pòdiums. Maria Munguia siguec era dusau der slalom ena categoria femenina e Paul de la Cuesta tresau ena masculina des Juvenils I. En gigant, Ares Cuadras arribèc prumèra e Yago Antes e Oscar Garí prumèr e tresau respectivament.



Eth CEVA celebrèc, eth passat 24 e 25 de gèr, eth sòn trofèu puntuable tara Copa d'Espanha. Un totau de 29 federacions der estat participèren damb 210 corredors



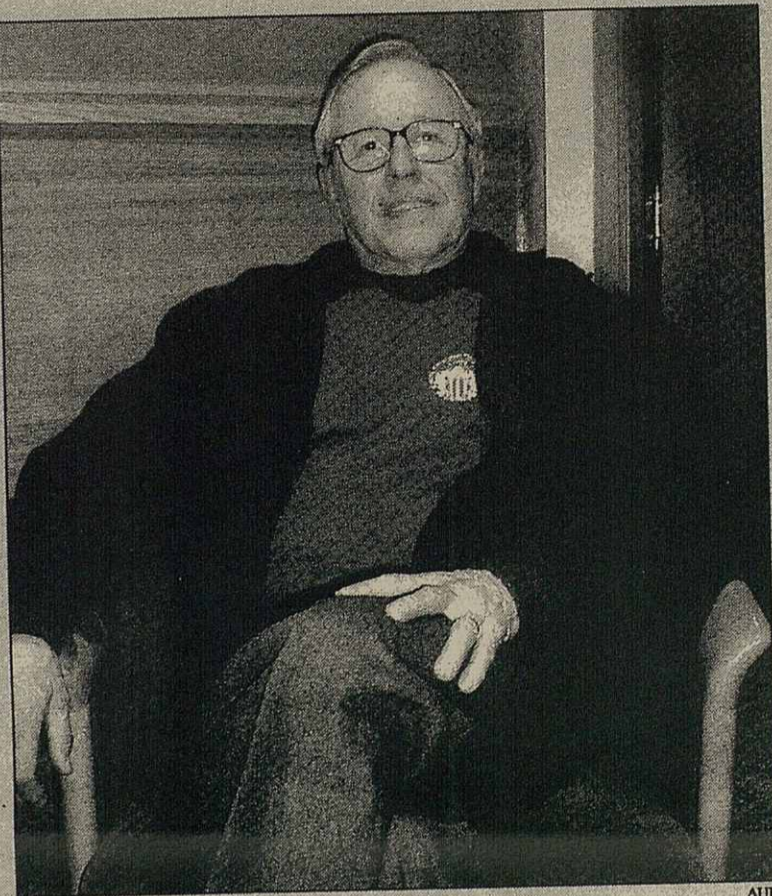
Yago Antes e Òscar Garí en pòdiu

Perfil

"Eth CEC servic de refugi contra era repression franquista"

Redaccion
Salardú (PUJÓLO)

Enric Nosàs
Sisquella ei
president deth
CEC de dem-
pús sèt ans



Entath president deth Centre Excursionista de Catalonha (CEC), Enric Nosàs Sisquella, çò de mès gratificant coma maxim responsable d'aguest ei que quauques ues des activitats que s'organizen agen contunhitat e que d'autes organizacions seguisquen es passì entà desvolopar-ne de parallèles.

Pendent fòrça ans eth CEC a trabalhat enes negociacions damb eth Conselh Generau d'Aran entà cercar ua formula de collaboracion. "Fin finau l'auem trapada. Auem signat un conuengut entà collaborar damb ETEVA, era escòla de tecnicos esportius d'Aran, que permeterà qu'agen representacion en Barcelona e ath madeish temps es professors dera escòla de montanha poirà complementar eth prètzhet des professors d'ETEVA", conde Enric Nosàs que considèra qu'ua bona relacion damb ETEVA consistís en aportar fonaments, non sonque tecnicos senon tanben cultura e istorics.

Enric Nosàs hè sèt ans qu'ei president deth CEC e 55 que n'ei membre. "Es primèras motivacions entà participar en aguesta grana familha son era montanha, er aupinisme, era escalada. Rebrembem qu'er excursionisme catalan a un patriotisme unenc", ditz Enric. "Eth CEC ère un refugi contra era repression franquista".

Eth Centre Excursionista de Catalonha, damb 6000 sòcis, trabalhe actuament ena dubertura de nauï camins entath senderisme

sòcis deth centre.

"Enes 60 eth CEC auenc era volença de bastir eth chalet de Salardú en tot coïncidir damb er inici de Baquèira", explique Enric, que compare era situacion ara de La Molina que tanben comencèc damb era preséncia deth CEC.

Segontes eth president d'aguesta institucion centenària, eth CEC daurís camins, "eth CEC creèc era primèra escòla d'esquí, siguerem pioniers mès non ei eth prètzhet dera institucion".

Ena actualitat eth CEC posse eth senderisme damb era dubertura de camins. Es membres d'aguest collectiu an un supòrt unenc entà desvolopar aguesti trabalhs, compden damb ua bibliotèca de 38000 volums e 300000 fotografies, des quaus eth 90 % son d'abantes des ans 40 (negatiu classats). Eth CEC a 6000 sòcis e manten un totau de 8 refugis en foncionament, ath delà tanben compde damb un fons de mapes istorics qu'arriben as 7000 exemplars.

Eth CEC neishec en 1876 en Barcelona, e en 1922, Juli Solé Santaló hec era guida d'Aran qu'ei era mès antica de tot er estat. Açò portèc ath CEC entà Aran e toti es alcaldes redigiren un document entà arregraïr-les-ac.

En 1934, Lluís Estasen amassa damb uns auti sòcis deth CEC heren a arribar es primèras esquís ena Val e es primèras esquiadors se heren



ara que i èm

Jusèp Lois Sans

Jo que sai

Era literatura ei era sublimacion dera paraula era esquista dera expression orau. Quan mès lieges mès plaser li trapes. Darraments e des de hè massa temps liegi libres en lengües non occitanes, sustot en catalan e en castelhan. Des deth mèn posicionament d'occitanista conuengut, d'aranés vitau, me produsís un certan "jo que me sai" non poder gaudir dera mia literatura, d'aquera literatura que creen es òmes e hemnes que parlen era madeisha lengua que jo, era lengua nòsta. Non voi limitar-me ath mèn localisme, voi auer ua produccion sufisenta de dimension internacionau e de qualitat. Enguan, que se celèbren es 100 ans dera concession deth Nòbel a Mistral e es 150 ans dera sua neishença, me cau reconèisher qu'era istòria dera literatura occitana a produsit gigants der art dera expression escrita e orau e qu'er occitan a estat pendent sègles era lengua de referéncia, mès ara passam pes moments hloishi. Er IEI conuèque eth prèmi Es Talúries en occitan dotat damb 3000 èuros e enes dues darrères edicions sonque s'i an presentat dus trabalhs en cadua e ena edicion der an 2003 eth jurat determinèc de deishar-lo vacant pera manca de qualitat. Es sòs non aparien arren; ei era socializacion dera lengua qu'empedis qu'aguesta age ua preséncia importanta e qu'esvite que posque auer ua produccion literària de qualitat. Se non se parle o se parle cada dia mens dificilament podem anautir era condicion d'ua paraula non emplegada. Ara fin, quan es autors produsissen literatura trapan a mancar es paraules. Mau-grat tot, sò conuengut qu'açò ei temporau e guarirè eth "jo que me sai" en tot liéger es bones causes qu'encara se produsissen en aranés e en occitan.



DAMB ERA COLLABORACION DETH DEPARTAMENT DE PRESIDÈNCIA DERA GENERALITAT DE CATALUNYA E DETH CONSELH GENERAU D'ARAN

